

Leidraad medegebruik gemeentelijke infrastructuur voor plaatsen small cells

De Telecommunicatiewet verplicht overheden in te stemmen met een redelijk verzoek voor het medegebruik van publieke infrastructuur voor het plaatsen van small cells. Dit document is bedoeld ter ondersteuning van gemeenten voor de inrichting van een administratief proces en de inhoudelijke afweging bij een verzoek voor medegebruik van gemeentelijke infrastructuur. Gebruik uw Antennebeleid bij de inrichting van het proces. Een Voorbeeldnota Antennebeleid kunt u vinden op www.antennebureau.nl.

Het eerste tabblad bevat de stappen voor de inrichting van een administratief proces.

De teksten in de tabbladen Modelvoorwaarden, Voorbeeldleges en Modelcontract zijn geschikt om 1-op-1 over te nemen.

De laatste twee tabbladen geven uitleg bij de inhoud en de afwegingen die zijn gemaakt in deze leidraad.

Verwachte ontwikkeling uitrol small cells en evaluatie leidraad

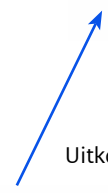
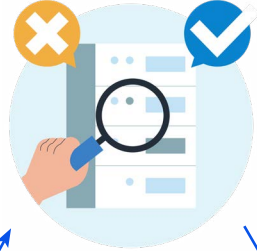
Op het moment van totstandkoming van deze leidraad wordt tot medio 2026 geen grootschalige uitrol van [small cells](#) verwacht. De verwachting is dat alleen in grootstedelijke gemeenten een beperkt aantal small cells wordt geplaatst. Het aantal verwachte verzoeken voor medegebruik zal zich beperken tot drukke gebieden waar het macronetwerk niet kan voldoen aan de datavraag. Deze leidraad wordt medio 2025 herzien en is daarom geldig tot 31 december 2025 of langer tot het moment dat de herziene versie in onderling overleg is vastgesteld. Hiervoor kunnen voorstellen tot wijziging worden gedaan. Bij het herzien van de leidraad worden het model, de tarieven en de behoefte van zowel gemeenten als operators getoetst aan de praktijk en de verwachte uitrol. Op basis daarvan zal de leidraad waar nodig gewijzigd worden.

De procesinrichting moet éénmalig als voorbereiding gebeuren.

Processchema

Deze pagina geeft een overzicht van de stappen die nodig zijn om een verzoek af te handelen. Op hoofdlijnen kan een gemeente dit interne proces ook gebruiken bij andere vormen van antenneplaatsing op gemeentelijke infrastructuur waarbij een aanbieder medewerking of goedkeuring vraagt.

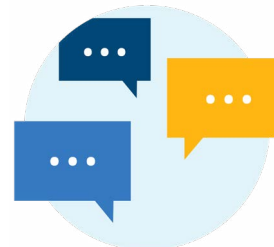
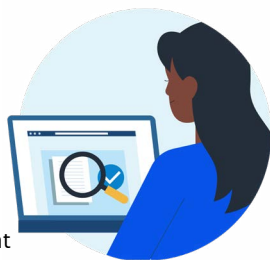
Toets het verzoek aan de opgestelde voorwaarden.

Uitkomst inhoudelijke behandeling vaststellen en versturen.

Maak definitieve afspraken.

Verzoek medegebruik infrastructuur komt binnen.

Er bestaan verschillende vormen.

Controleer of alle gegevens aanwezig zijn voor behandeling.

Ga in gesprek met de aanbieder over een eerste aanzet voor een overeenkomst.

Mogelijkheid tot 4 weken verlenging.

Informeert afdelingen zoals Financiën en Dienst publieke werken.

Duur

4 weken

Procesinrichting

Voor de inrichting van het administratieve proces en voor een uniforme afhandeling van verzoeken, kan de gemeente de volgende voorbereiding treffen.

In deze leidraad is een 'aanbieder' de partij die een verzoek indient.

Activiteiten

Afstemming vooraf

Er kan op verschillende manieren afstemming plaatsvinden voorafgaand aan een verzoek tot medegebruik.

Mogelijke activiteiten

Vooroverleg voordat een formeel verzoek wordt ingediend.

Bij concrete plannen is een vooroverleg gewenst tussen aanbieder en gemeente om een inschatting te maken van de complexiteit van het verzoek.

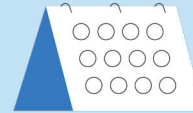
Bezichtiging

Een aanbieder kan de gemeente vragen om de infrastructuur te inspecteren.

Samenwerkingsovereenkomst.

Bij grootschalige uitrol van small cells kan een gemeente met de aanbieder een samenwerkingsovereenkomst opstellen in plaats van een formeel verzoek tot medegebruik te doorlopen.

Plaatsingsplangesprek.

In het jaarlijkse plaatsingsplangesprek (Antenneconvenant) kan een gemeente vragen of medegebruik is voorzien.

Een operator informeert een gemeente minstens twee maanden van tevoren bij grootschalige uitrol van small cells.

Intake

Bij de intake controleert de medewerker of alle gegevens aanwezig zijn om het verzoek inhoudelijk te behandelen. Hieronder staan de stappen die daarvoor nodig zijn.

Activiteiten

Indiener van het verzoek

Het verzoek wordt gedaan door een aanbieder van een openbaar elektronisch netwerk of faciliteit.

Volledigheid

Het verzoek maakt voldoende concreet om welke gemeentelijke infra het gaat.

Technische gegevens

Het verzoek vermeldt de technische gegevens voor plaatsing van de small cells.

Meer informatie nodig?

Vraag eventueel om aanvullende gegevens als informatie ontbreekt.

Behandeltermijn

Vermeld een uiterlijke reactiedatum. Het verzoek moet binnen vier weken worden behandeld. De termijn kan eenmalig verlengd worden met vier weken na schriftelijke bevestiging van de gemeente.

Kabelaanleg

Het verzoek tot medegebruik moet de gemeente coördineren met een beroep op de gedoogplicht en het instemmingsbesluit voor graafwerkzaamheden.

Omgevingsvergunning

Bij infrastructuur met een monumentale status kan een omgevingsvergunning nodig zijn.

Gesprek

Plan alvast een gesprek voor week 3 om een eerste aanzet van de overeenkomst te bespreken en procesafspraken vast te leggen.

Vertrouwelijke informatie

Een gemeente mag de inhoud van een verzoek niet publiceren als de informatie bedrijfsvertrouwelijk is. Een gemeente kan wel bekendmaken dat er een verzoek in behandeling is genomen of is afgehandeld.

Inhoudelijke behandeling

Bij de inhoudelijke behandeling toetst de medewerker het verzoek aan de voorwaarden die zijn gepubliceerd en zoekt vervolgens afstemming met de indiener.

Activiteiten

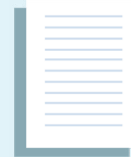
1

Toets het verzoek op de volgende punten:

- De infrastructuur staat onder zeggenschap van de gemeente (voor het bepalen van zeggenschap door de gemeente is het eigendom van de infrastructuur leidend).
- Het gaat om passieve infrastructuur, zoals gebouwen, verkeerslichten en straatmeubilair.
- De infrastructuur is technisch geschikt.
- Het verzoek beschrijft of medegebruik nodig is voor aansluiting van small cells met een backbonenetwerk.
- De infrastructuur blijft normaal functioneren.
- De veiligheid van andere netwerken of infrastructuur komt niet in gevaar.
- De infrastructuur wordt niet binnen een jaar verwijderd door de gemeente.

2

Maak een eerste aanzet van de private overeenkomst.

Voldoet het verzoek aan de voorwaarden? De aangeleverde informatie kan in een eerste aanzet van de private overeenkomst worden opgenomen (op basis van de [Modelovereenkomst](#)). De aanzet wordt besproken in het afstemmingsoverleg.

3

Optioneel: interne afstemming portefeuillehouder.

Voordat verdere afstemming plaatsvindt, kan het gewenst zijn de bestuurder te informeren.

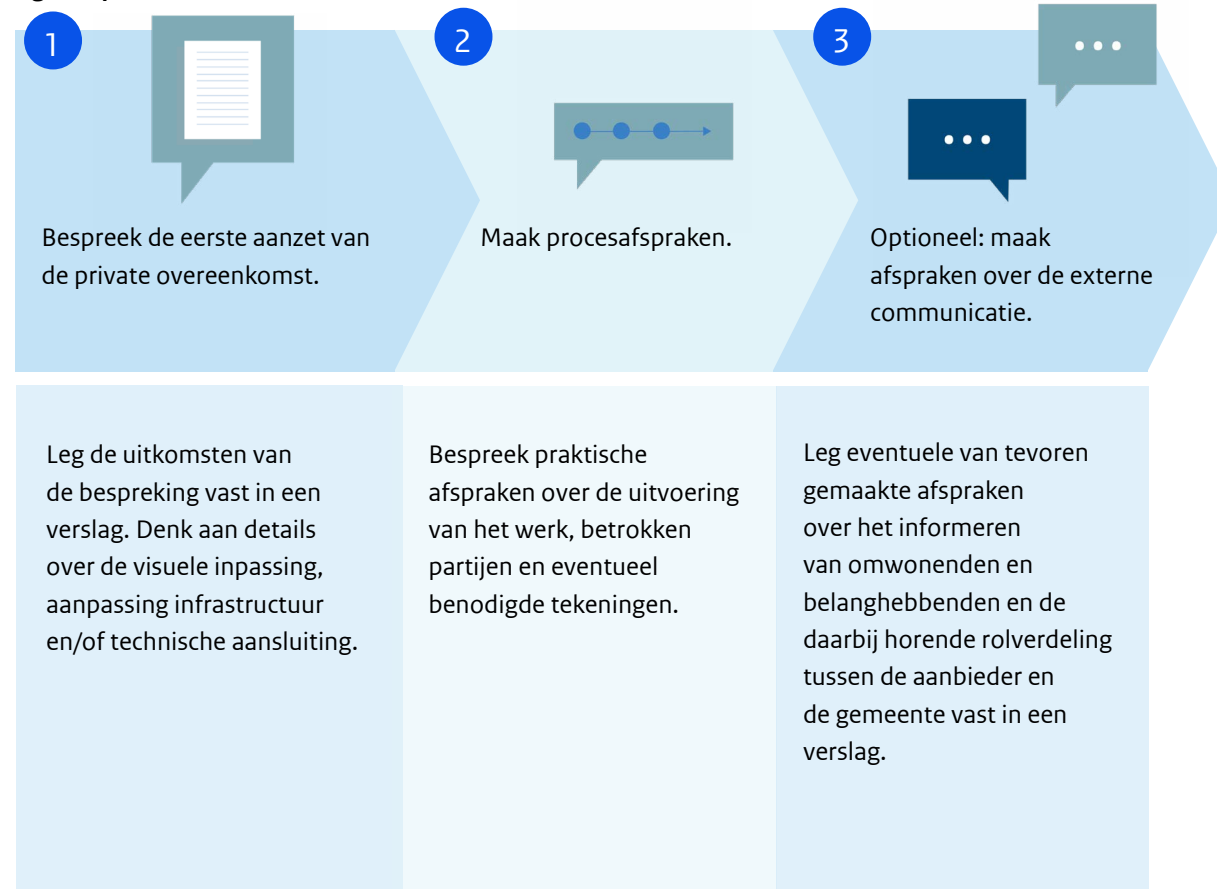

Tussentijdse afstemming

De gemeentefunctionaris gaat in gesprek met de aanbieder en bespreekt de onderstaande onderwerpen.

Agendapunten

Op antennebureau.nl staat bij de [informatie voor gemeenten](#) een FAQ over antennes en small cells. Gemeenten kunnen deze overnemen of er naar verwijzen.

Uitkomst

De gemeente stelt de uitkomst vast van een verzoek om medegebruik aan de hand van de toetsing bij de inhoudelijke behandeling.

Activiteiten

Opstellen overeenkomst

Voor het medegebruik van de publieke infrastructuur kunnen gemeenten een marktconforme vergoeding vragen via een privaatrechtelijke [overeenkomst](#).

Activiteiten

Bespreek de inhoud van de concept overeenkomst en kom tot een akkoord.

Degene die namens de gemeente een contract voor medegebruik ondertekent moet gevolmachtigd zijn voor het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen.

Zorg naast externe ook voor interne afstemming met relevante afdelingen. Denk aan Openbare werken en aan Financiën voor contractbeheer en facturering.

De eigenaar van een small cell moet deze binnen twee weken na installatie melden bij Agentschap Telecom voor plaatsing in het [Antenneregister](#).

Modelvoorwaarden medegebruik gemeentelijke infrastructuur voor plaatsen small cells (1/3)

Door via officiële bekendmakingen.nl voorwaarden voor medegebruik te publiceren voldoet een gemeente aan de openbaarmakingseis in de Telecommunicatiewet. Gemeenten zijn niet verplicht voorwaarden op te stellen. Pas als een gemeente van tevoren voorwaarden formuleert -zoals in deze leidraad- is vooraf publiceren van de voorwaarden verplicht. Onderstaande modelvoorwaarden kan een gemeente 1-op-1 overnemen.

Voorwaarden medegebruik van gemeentelijke infrastructuur voor plaatsen small cells

Met de publicatie van deze voorwaarden geeft de gemeente invulling aan artikel 5c.3 van de Telecommunicatiewet.

De gemeente stemt in met een verzoek om medegebruik van onder haar zeggenschap staande publieke infrastructuur ten dienste van de aanleg en exploitatie van draadloze toegangspunten met klein bereik (small cells) als voldaan wordt aan onderstaande voorwaarden.

Indienen van een verzoek

Wie kan een verzoek indienen?

Aanbieders van openbare elektronische communicatienetwerken en -diensten en aanbieders van bijbehorende faciliteiten kunnen een verzoek om medegebruik indienen. Bijvoorbeeld een landelijke telecomprovider (operator) of een beheerder van antenne-opstelpunten (tower company). Aanbieders van niet-openbare netwerken zijn uitgesloten. Aanbieders van openbare netwerken en bijbehorende faciliteiten zijn geregistreerd bij de ACM.

Correspondentie

Een verzoek om medegebruik wordt ingediend via het e-mailadres [adres]@gemeentenaam.nl. Alle formele correspondentie verloopt via dit adres. Als informatie bedrijfsvertrouwelijk is, moet dat in het verzoek worden aangegeven.

Doorlooptijd

De indiener van een verzoek ontvangt uiterlijk binnen vier weken een bericht van instemming of een gemotiveerde weigering van de gemeente. Deze termijn kan eenmalig met vier weken worden verlengd, bijvoorbeeld voor onderzoek door de gemeente om de technische geschiktheid te beoordelen. Wordt er gelijktijdig instemming gevraagd voor graafwerkzaamheden voor de aanleg van kabels? Dan coördineert de gemeente het instemmingsbesluit met het verzoek om medegebruik.

Modelvoorwaarden medegebruik gemeentelijke infrastructuur voor plaatsen small cells (2/3)

Inhoud van het verzoek

Het verzoek bevat in elk geval onderstaande punten.

Onderbouwing van het verzoek

- Bedrijfsnaam van de indiener van het verzoek, contactpersoon en contactgegevens.
- Vermelding wat voor aanbieder de indiener van het verzoek is: een aanbieder van een openbaar elektronisch communicatienetwerk of -dienst, óf een aanbieder van bijbehorende faciliteiten.
- Een aanbieder van een openbaar elektronisch communicatienetwerk of -dienst geeft een beschrijving waarom medegebruik nodig is vanuit netwerktechnisch oogpunt en de gewenste connectiviteit.
- Een aanbieder van bijbehorende faciliteiten geeft een onderbouwing waarom medegebruik nodig is vanuit de gewenste connectiviteit inclusief uitleg over de aansluiting op een openbaar communicatienetwerk, bijvoorbeeld het netwerk van een frequentievergunninghouder.
- Een toelichting dat plaatsing op bestaande antenne-opstelpunten niet voldoet.
- Een toelichting indien het medegebruik nodig is voor het verbinden van een small cell met een backbonenetwerk.

Beschrijving gemeentelijke infrastructuur

- Beschrijving van de gemeentelijke infrastructuur waarvoor medegebruik wordt aangevraagd, bij voorkeur aan de hand van de Basisregistratie Grootchalige Topografie.
- Aanduiding van de locatie(s) op een geografische kaart of het actuele plaatsingsplan.

Technische gegevens small cell(s)

- Vermelding van het aantal te plaatsen small cells.
- Vermelding van de omvang en het gewicht van de small cell.
- Vermelding van de installatieklasse van de small cell.
- Beschrijving van de beoogde manier van bevestiging op de infrastructuur, inclusief beoogde aansluiting op het elektriciteitsnet en het backbonenetwerk.
- Vermelding overige werkzaamheden die nodig zijn, zoals graven.
- Vermelding beoogde plaatsingsdatum.

Kabelaanleg

- Vermelding of coördinatie nodig is met een beroep op de gedoogplicht voor het aanleggen van kabels in openbare grond.
- Vermelding of coördinatie nodig is met een aanvraag voor instemming met graafwerkzaamheden voor het aanleggen van kabels in openbare grond.

Voorwaarden voor medegebruik

De gemeente toetst de redelijkheid van een verzoek aan de volgende voorwaarden.

Inhoudelijke voorwaarden

- De infrastructuur staat onder zeggenschap van gemeente.
- Het betreft passieve infrastructuur. Denk aan straatmeubilair, verkeersborden, verkeerslichten en gebouwen.
- De infrastructuur is technisch geschikt voor het plaatsen van small cells: een small cell mag in ieder geval niet de stabiliteit van de draagconstructie in gevaar brengen en door zijn gewicht of vorm geen structurele versterking van de gebruikte draagconstructie vereisen. Plaatsing gebeurt conform Bouwbesluit 2012 en/of haar rechtsopvolgers onder de Omgevingswet.

Modelvoorwaarden medegebruik gemeentelijke infrastructuur voor plaatsen small cells (3/3)

- De infrastructuur is noodzakelijk voor de verbinding van een small cell(s) met een backbonenetwerk (indien van toepassing).
- De infrastructuur wordt niet binnen een jaar verwijderd door de gemeente.

Veiligheidseisen

- De infrastructuur kan normaal blijven functioneren.
- De integriteit en veiligheid van alle reeds aangelegde netwerken of van kritieke nationale infrastructuur is niet in het geding.
- Er is geen risico op ernstige verstoring van de geplande elektronische communicatiediensten wanneer andere diensten via dezelfde infrastructuur worden verstrekt.

Procedurele voorwaarden

- Afspraken over het medegebruik waaronder een marktconform tarief worden vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst.
- In de overeenkomst wordt een datum van ingebruikname van de infrastructuur vastgelegd.
- In de overeenkomst worden afspraken vastgelegd over onderhoud, aansprakelijkheid en situaties waarin gemeentelijke plannen de infrastructuur wijzigen.
- Eventuele extra (eenmalige) kosten veroorzaakt door medegebruik worden door de medegebruiker betaald.
- De overeenkomst laat ruimte voor colocatie of gedeeld gebruik zoals bedoeld in artikel 5a.3 en 5b.1 van de Telecommunicatiewet.

Onderwerpen voor afstemming

De gemeente bespreekt met de aanbieder de volgende onderwerpen, bij voorkeur in het vooroverleg of anders tijdens de afhandeling van een verzoek

- Geplande en verwachte werkzaamheden, veranderingen en verwijderingen aan infrastructuur door de gemeente die van invloed kunnen zijn op het medegebruik en de bijbehorende infrastructuur.
- Invulling van uitvoeringsverordening EU2020/1070 wat betreft visuele inpassing van small cells en mogelijke aansluiting op welstandscriteria.
- Indien door zowel gemeente als aanbieder gewenst: aanpak en afspraken over aanpassing van de infrastructuur voor visuele inpassing en/of technische aansluitingen.
- Mogelijkheden aansluiting stroomvoorziening en de manier waarop energiekosten kunnen worden berekend.
- Informatie van de aanbieder over de partij die de small cells gaat plaatsen en de beoogde datum van plaatsing.
- Procesafspraken over planning en uitvoering van werkzaamheden.
- Eventuele afspraken over externe communicatie.

Leges

Voor de afhandeling van verzoeken tot medegebruik van infrastructuur voor het plaatsen van small cells vraagt de gemeente een kostendekkende vergoeding. Deze leges worden vastgelegd in de legesverordening.

Voorbeeldleges verzoek medegebruik gemeentelijke infrastructuur (1/3)

Gemeenten kunnen aanbieders administratiekosten in rekening brengen voor het in behandeling nemen van een verzoek tot medegebruik van gemeentelijke objecten voor de plaatsing van small cells. Het gaat om administratiekosten 'die voortvloeien uit het beheer, de controle van en het toezicht op de naleving van het medegebruik' (art. 5c.4 lid 2 Tw). Deze kosten kunnen in de vorm van leges in rekening worden gebracht. Voor het medegebruik van de publieke infrastructuur zelf en de bijkomende kosten kunnen gemeenten een marktconforme vergoeding vragen via een privaatrechtelijke overeenkomst (art. 5c.2 lid 2 Tw).

Voorbeeldtarieventabel en onderbouwing

De kostentoerekening in deze leidraad zoekt aansluiting bij de tarieventabel in de VNG-modelverordening leges. De tarieventabel met toelichtende tekst is bedoeld om als zelfstandig onderdeel in de eigen legesverordening op te nemen inclusief de onderbouwing. NB: het gaat om een apart onderdeel van de legesverordening dat losstaat van de leges voor werkzaamheden voor de aanleg van telecomkabels of ondergrondse infrastructuur. Wat tussen haken [...] staat, vult de gemeente zelf in. Het tarief onder nummer [x.2] betreft een degressief tarief. Verderop in deze leidraad staat een uitleg en voorbeeldberekening.

Download hiernaast de voorbeeldleges in platte tekst.

Voorbeeldleges verzoek medegebruik gemeentelijke infrastructuur (2/3)

Tarientabel dienstverlening voor een verzoek om medegebruik van publieke infrastructuur van de gemeente voor het plaatsen van small cells.

Nummer	Omschrijving	Tarief
[x.1]	Het tarief bedraagt voor het houden van vooroverleg, eventueel gecombineerd met de afhandeling van een verzoek tot bezichtiging, om een indicatie te krijgen van de mogelijkheden voor medegebruik van publieke infrastructuur van de gemeente voor het plaatsen van small cells als bedoeld in artikel 5c.2, eerste lid, van de Telecommunicatiewet:	[...] %
	van de leges zoals deze bij een daadwerkelijke verzoek tot medegebruik overeenkomstig onderdeel [x.2] zouden worden vastgesteld.	
[x.2]	Het tarief bedraagt voor het in behandeling nemen van een verzoek tot medegebruik van publieke infrastructuur van de gemeente voor het plaatsen van small cells als bedoeld in artikel 5c.2, eerste lid, van de Telecommunicatiewet:	
[x.2.1]	voor medegebruik van 1 tot en met 20 gemeentelijke objecten:	€ [...];
[x.2.2]	voor medegebruik van 21 tot en met 40 gemeentelijke objecten:	€ [...];
[x.2.3]	voor medegebruik van 41 tot en met 60 gemeentelijke objecten:	€ [...];
[x.2.4]	voor medegebruik van 61 tot en met 80 gemeentelijke objecten: Enzovoorts	€ [...];
[x.3]	Als het verzoek bedoeld in onderdeel [x.2] is voorafgegaan door een aanvraag om vooroverleg als bedoeld in onderdeel [x.1], bestaat aanspraak op teruggaaf van [percentage van] de voor het vooroverleg geheven leges als het verzoek: <ol style="list-style-type: none"> 1. hetzelfde medegebruik betreft als waarop het vooroverleg betrekking had; 2. in overeenstemming is met de uitkomsten van het vooroverleg; en 3. is gedaan binnen [twaalf] weken na het laatste vooroverleg. 	

Voorbeeldleges verzoek medegebruik gemeentelijke infrastructuur (3/3)

Toelichting op de tariefbepalingen

Onderdeel [x.1] Vooroverleg

Het tarief voor het vooroverleg, inclusief eventuele bezichtiging van de beoogde infrastructuur door een aanbieder, is een percentage van de leges die daadwerkelijk in rekening gebracht zouden worden na instemming met het verzoek gebaseerd op het aantal beoogde objecten.

Onderdeel [x.2] Tarief voor medegebruik

Gemeentelijke werkzaamheden die vallen onder de leges voor de afhandeling van een verzoek als bedoeld in artikel 5c.2 van de Telecommunicatiewet, eerste lid:

1. De intake van het verzoek;
2. het inhoudelijk beoordelen van het verzoek, inclusief beoordeling van technische geschiktheid en een eventueel daarmee samenhangende fysieke inspectie van objecten;
3. tussentijdse afstemming met de aanbieder (vergaderkosten, reiskosten en dergelijke);
4. het administratief afhandelen van de instemming of afwijzing van het verzoek, daaronder begrepen de kosten van bijhouden van geautomatiseerde systemen.

Het tarief is gebaseerd op het jaarlijkse aantal verwachte verzoeken en het aantal daarmee gemoede objecten, inclusief een inschatting van de te besteden uren per verzoek gebaseerd op het gemeentelijke uurtarief van [..]. Het (basis)tarief heeft betrekking op een verzoek voor medegebruik van 1 tot en met 20 objecten. Bij een verzoek voor medegebruik van meer dan 20 objecten geldt het basistarief plus een degressief percentage per 20 objecten. De gemeente kan bij grote aantallen objecten voorstellen om een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan in plaats van een verzoek tot medegebruik te doorlopen.

Onderdeel [x.3] Verrekening tarief vooroverleg

De in rekening gebrachte leges van het vooroverleg zullen – onder voorwaarden – in mindering worden gebracht op de uiteindelijke factuur van het verzoek tot medegebruik.

Modelcontract

De voorwaarden en de vergoeding voor het gebruik van fysieke infrastructuur leggen gemeente en aanbieder vast in een privaatrechtelijke overeenkomst. Het modelcontract definieert de duur en omvang van het medegebruik en geeft handvaten ter invulling van de details. Denk aan het uitsluiten van gevolgschade door het medegebruik. De partijen voegen als bijlage aan het contract een lijst toe met daarop de objecten waarop het medegebruik van toepassing is. Specificatie van de objecten kan bijvoorbeeld op basis van de Basisregistratie Grootchalige Topografie, kadastrale gegevens of objectgegevens uit gemeentelijke registratiesystemen. Eventuele afspraken uit het afstemmingsoverleg kunnen als apart artikel of als bijlage worden toegevoegd, bijvoorbeeld een verwijzing naar een beeldkwaliteitsplan.

Toelichting bij marktconforme vergoeding

Ter dekking van de kosten gaat het modelcontract uit van een jaarlijks totaalbedrag. Daaronder vallen onder andere onderhoudskosten, energiekosten, onderhoud en verwijdering van small cells en toezicht op de naleving van deze overeenkomst. Vanwege praktische uitvoerbaarheid zijn de kostenonderdelen in het model niet specifiek berekend. De gemeente maakt hierin een eigen inschatting. Voor berekening van de energiekosten bevat het modelcontract keuzeopties. De marktconforme vergoeding mag meer dan kostendekkend zijn, als dat onderbouwd is en overeenkomt met de in de markt gebruikelijke vergoedingen voor het gebruik van opstelpunten.

Download hiernaast de *Modelovereenkomst medegebruik publieke infrastructuur voor plaatsen small cells*.

Toelichting proces en modelvoorwaarden (1/7)

Gemeenten zijn niet verplicht een proces voor medegebruik in te richten of voorwaarden op te stellen. Pas als een gemeente van tevoren voorwaarden formuleert -zoals in deze leidraad- is vooraf publicatie van de voorwaarden verplicht.

Een verzoek om medegebruik kan gaan om zowel een klein als een groot aantal gemeentelijke objecten. De processtappen en inhoudelijke afweging zullen hetzelfde zijn. Het aantal, de geografische spreiding en de diversiteit van de objecten bepaalt de complexiteit van een verzoek. Deze leidraad is vooral bedoeld voor gemeenten die voorbereid willen zijn op mogelijke verzoeken. Rurale gemeenten die geen smallcellplaatsing verwachten kiezen er wellicht voor incidenteel een verzoek te beoordelen, zonder daarvoor een proces te hebben ingericht.

Het stroomschema op de eerste pagina's in combinatie met deze toelichting is bedoeld als instructie en uitleg. De inhoudelijke modelvoorwaarden zijn gebaseerd op de Telecommunicatiewet en de onderliggende Memorie van Toelichting (MvT). Relevante onderdelen die wettelijk niet verplicht zijn, zijn in deze leidraad als 'optioneel' aangemerkt. In het schema op de tweede pagina is ook de beoogde doorlooptijd aangegeven.

Instemming medegebruik: publiekrechtelijke plicht met private uitvoering

De verplichting voor overheden in artikel 5c.2 van de Telecommunicatiewet is een publiekrechtelijke plicht. Deze publiekrechtelijke plicht wordt vervolgens ingevuld met een privaatrechtelijke overeenkomst. De gemeentelijke instemming of weigering is geen bestuursrechtelijk besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Bezwaar en beroep zijn daarom niet mogelijk. Geschillen over de instemming of weigering kunnen worden voorgelegd aan de ACM (art. 12.2 Tw). Geschillen over de naleving van de private overeenkomst tot medegebruik kunnen worden voorgelegd aan de civiele rechter. Daarnaast is de ACM bevoegd om op eigen initiatief de uitkomst van een instemmingsverzoek te toetsen (art. 15.1 lid 3 Tw).

Over de modelvoorwaarden

De gemeente stemt in met een verzoek onder billijke, redelijke, transparante en niet-discriminerende voorwaarden. *Een overheidsinstantie hoeft niet te voldoen aan een verzoek tot medegebruik wanneer de exploitant niet akkoord gaat met de voorwaarden die zij aan het medegebruik stelt [..]* (pag. 98 MvT bij art 5c.3). Een *redelijk verzoek* (art. 5c.2 Tw) is in deze leidraad daardoor een verzoek dat voldoet aan de gestelde voorwaarden. De modelvoorwaarden zijn gebaseerd op de weigeringsgronden die kunnen worden ingeroepen wanneer de risico's van het medegebruik in redelijkheid niet zijn te ondervangen door afspraken over het medegebruik. De overheidsinstantie zal het invoeren van een weigeringsgrond moeten voorzien van een motivering.

Toelichting proces en modelvoorwaarden (2/7)

Verband Leidraad, Antenneconvenant en Plaatsingsplan

Elk jaar ontvangt de gemeente een plaatsingsplan van Monet, de vereniging van Nederlandse mobiele operators. Dat is afgesproken in het Antenneconvenant.

In het plaatsingsplan staan de op het grondgebied van de gemeente omgevingsvergunningvrij en -vergunningplichtig geplaatste antennes én de gebieden waar de aanbieders antennes willen plaatsen (zoekgebieden). Small cells staan niet in het plaatsingsplan. Het plan is de basis voor het plaatsingsplangesprek waarvoor de gemeente -als de gemeente daar prijs op stelt- wordt uitgenodigd door Monet. Daarin kan de gemeente het gesprek aangaan met operators over voorgenomen antenneplaatsing. Het gesprek gaat naast de plannen van de aanbieders, ook over mogelijke knelpunten en ontwikkelingen ten aanzien van dekking, bestaande en nieuwe locaties, ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente en communicatie. Het plaatsingsplan is vertrouwelijk en niet openbaar.

Over small cells is in het Antenneconvenant in artikel 8 afgesproken dat mobiele operators een gemeente minstens twee maanden van tevoren informeren over grootschalige plaatsing van small cells. Een *'kennisgeving voorgenomen grootschalige plaatsing small cells'* wordt door een operator alleen verstuurd naar het e-mailadres dat een gemeente hiervoor heeft aangeleverd bij de VNG.

Verband Leidraad en lokaal antennebeleid

Small cells zijn omgevingsvergunningvrij (mits niet bij een monument of rijksbeschermd stadsgezicht). Voor omgevingsvergunningplichtige antenne-installaties voor mobiele communicatie kan een gemeente uitgangspunten formuleren in een antennebeleidsnota. Daarin kan ook het proces worden beschreven hoe de gemeente omgaat met verzoeken voor medegebruik van gemeentelijke infrastructuur, bijvoorbeeld door gebruik van deze leidraad. Zie de [voorbeeldnota van het Antennebureau](#).

Toelichting proces en modelvoorwaarden (3/7)

Procesinrichting

Voor de inrichting van het administratieve proces en een uniforme afhandeling van verzoeken kan een gemeente onderstaande voorbereiding treffen.

Verantwoordelijke functionaris of afdeling

Als één medewerker verantwoordelijk is voor de afhandeling van het gehele traject van intake tot overeenkomst en daarbij het contact onderhoudt met de aanbieder bevordert dit de afhandeling. De verantwoordelijk medewerker of afdeling organiseert de interne ambtelijke afstemming. Tijdens de gebruiksfase fungeert deze persoon of afdeling ook als aanspreekpunt.

Betrokken afdelingen

Betrek de afdeling Publieke werken, Grondzaken of andere relevante afdeling voor invulling en uitvoering van het medegebruik. Maak afspraken met de afdeling Financiën voor facturering van de marktconforme vergoeding.

Openbaarmaking voorwaarden

Door de voorwaarden te publiceren voldoet een gemeente aan de openbaarmakingseis die volgt uit art. 5c.3 lid 3 Tw. Het vaststellen van voorwaarden is niet verplicht. Een gemeente kan ervoor kiezen geen proces voor medegebruik in te richten en geen voorwaarden op te stellen. Als er van tevoren voorwaarden zijn, is openbaar maken verplicht via officiële bekendmakingen.nl.

Leges

Gemeenten kunnen aanbieders leges in rekening brengen voor de werkzaamheden voor het afhandelen van een verzoek tot medegebruik. De gemeente maakt hierin vooraf een keuze en legt deze vast in de legesverordening. Zie de [Legesberekening](#).

Loket

Voor de afhandeling van een verzoek tot medegebruik gebruikt de gemeente bij voorkeur hetzelfde e-mailadres dat is doorgegeven aan de VNG voor contact over grootschalige plaatsing van small cells (art. 8 Antenneconvenant). Deze 'kennisgeving voorgenomen grootschalige plaatsing small cells' wordt via de VNG aan de gemeente gestuurd. Gemeenten registreren hun contactgegevens bij de VNG via antenneconvenant@vng.nl. Dat is bijvoorbeeld een afdeling, contactpersoon en e-mailadres zoals antennebeleid@gemeentenaam.nl.

Lijst met infrastructuur

Gemeenten kunnen ervoor kiezen een lijst met geschikte gemeentelijke infrastructuur te publiceren of deze lijst op aanvraag van aanbieders beschikbaar te stellen, bij voorkeur gebaseerd op de Basisregistratie Grootschalige Topografie.

Toelichting proces en modelvoorwaarden (4/7)

Afstemming vooraf

Vooroverleg

Bij concrete plannen is vooroverleg gewenst tussen aanbieder en gemeente om een inschatting te maken van de complexiteit van het verzoek. Mogelijke onderwerpen zijn visuele inpassing, technische aansluiting en communicatie. Voor de bevestiging of integratie van de small cell(s) kunnen bij wederzijdse instemming aanpassingen worden besproken die nodig zijn aan de infrastructuur. Verder komt aan bod welke coördinatie vereist is met andere (vergunning) trajecten voor hetzelfde project.

Bezichtiging

Een aanbieder kan de gemeente toestemming vragen om de infrastructuur te inspecteren (art. 5c.4 lid 1 juncto art 5a.9 Tw).

Samenwerkingsovereenkomst

Bij grootschalige uitrol van small cells in een bepaald gebied kunnen gemeenten en een aanbieder vanuit praktisch oogpunt een samenwerkingsovereenkomst opstellen in plaats van een formeel verzoek tot medegebruik te doorlopen. In een samenwerkingsovereenkomst worden naast afspraken over het medegebruik van gemeentelijke objecten, afspraken vastgelegd over de afbakening van het gebied, over graafwerkzaamheden, administratiekosten, gebruikstarieven en overige procesafspraken. Ook bij een samenwerkingsovereenkomst blijft de ACM het bevoegd gezag voor het medegebruik.

Plaatsingsplangesprek

In het jaarlijkse plaatsingsplangesprek (Antenneconvenant) kan medegebruik worden geagendeerd.

Kennisgeving en e-mailadres

Over small cells is in het Antenneconvenant afgesproken dat mobiele operators een gemeente minstens twee maanden van tevoren informeren over grootschalige plaatsing van small cells. Een 'kennisgeving voorgenomen grootschalige plaatsing small cells' wordt door een operator alleen verstuurd naar het e-mailadres dat een gemeente hiervoor heeft aangeleverd bij de VNG. Gebruik dit e-mailadres bij voorkeur voor alle correspondentie rond antenneplaatsing.

Toelichting proces en modelvoorwaarden (5/7)

Intake

In het intakeproces controleert de medewerker (of afdeling) of alle gegevens aanwezig zijn om het verzoek inhoudelijk te behandelen. Gebruik bij voorkeur voor alle correspondentie rond antenneplaatsing het e-mailadres dat de gemeente heeft aangeleverd bij de VNG n.a.v. het Antenneconvenant.

Indiener van een verzoek

Het medegebruik moet bedoeld zijn voor de aanleg en exploitatie van small cells. Het kan gaan om een aanbieder van een openbaar netwerk voor mobiele communicatie (4G/5G), maar ook om een aanbieder van een openbaar Wifi-netwerk. (Een small cell is technologieneutraal gedefinieerd in de Europese Telecomcode.) Aanbieders van antenne-opstelpunten kunnen ook een verzoek indienen. Aanbieders van niet-openbare netwerken kunnen geen beroep doen op art. 5c.3 Tw. Een verzoek om medegebruik van een aanbieder van een privaatnetwerk handelt de gemeente naar eigen inzicht af. De ACM heeft op haar website een [overzicht](#) staan met geregistreerde aanbieders.

Technische gegevens

De technische gegevens zoals vermeld in de voorwaarden worden gebruikt om te bepalen of de gemeentelijke infrastructuur geschikt is. Een small cell van installatieklasse E10 kan bijvoorbeeld alleen buiten worden geplaatst of indoor op vier meter hoogte.

Behandeltermijn

Het verzoek tot medegebruik moet binnen vier weken worden behandeld. De termijn kan eenmalig verlengd worden met vier weken na schriftelijke bevestiging. Zijn er onvoldoende gegevens aangeleverd om het verzoek te beoordelen? Dan informeert de gemeente de aanbieder hierover schriftelijk, binnen een week. Geef daarbij aan wat er ontbreekt en waarom de gegevens nodig zijn bij de beoordeling.

De aanbieder heeft vervolgens twee weken om de ontbrekende gegevens aan te leveren. De procedureregels staan in het *Besluit medegebruik omroepzendernetwerken en fysieke en publieke infrastructuur* en in de *Regeling gegevensverstrekking medegebruik omroepzendernetwerken en fysieke en publieke infrastructuur*.

Coördinatie

Een aanbieder kan een beroep doen op de gedoogplicht voor de aanleg van kabels in openbare gronden (art. 5.2 en 5.3 Tw). De gemeente zal vaak ook een instemmingsbesluit op grond van art. 5.4 Tw moeten nemen als er gegraven moet worden. De termijn hiervoor is acht weken. Het verzoek tot medegebruik moet de gemeente coördineren met een beroep op de gedoogplicht en het instemmingsbesluit voor graafwerkzaamheden (art. 5c.4 lid 1 j.o. art 5a.6 Tw). Bij infrastructuur met een monumentale status kan een omgevingsvergunning nodig zijn voor antenneplaatsing. Soms is een omgevingsvergunning nodig voor de aanleg van kabels door bepalingen in een bestemmingsplan over archeologische waarden. Het verzoek om medegebruik, het instemmingsbesluit en eventuele omgevingsvergunning worden apart afgehandeld.

Vertrouwelijke informatie

Een gemeente mag de inhoud van een verzoek niet publiceren als de informatie bedrijfsvertrouwelijk is. De indiener geeft in het verzoek aan of hiervan sprake is. Een gemeente kan wel procesinformatie geven en bekend maken dat er een verzoek in behandeling is genomen of is afgehandeld. Inhoudelijke informatie moet vertrouwelijk worden behandeld: gemeente en indieners van een verzoek mogen de informatie die wordt uitgewisseld alleen gebruiken voor de verwerking van het verzoek tot medegebruik (art. 5a.12 Tw).

Toelichting proces en modelvoorwaarden (6/7)

Inhoudelijke behandeling

De gemeente toetst het verzoek aan de voorwaarden die zijn gepubliceerd en zoekt vervolgens afstemming met de indiener over de verdere afhandeling.

Zeggenschap

Voor het bepalen van zeggenschap door de gemeente is de eigendom van de infrastructuur leidend. Een beheerovereenkomst staat niet in de weg van zeggenschap van de gemeente. Wel moet er rekening worden gehouden met verbintenissen die eerder zijn aangegaan. Denk aan de verhuur van een gebouw. In principe belemmert de small cell plaatsing het huurgenot niet. Alleen als bijvoorbeeld uiterlijke kenmerken van een object of gebouw onderdeel zijn van de verhuurovereenkomst zou smallcellplaatsing het huurgenot kunnen belemmeren.

Passieve infrastructuur

Een aanbieder kan alleen medegebruik vragen van passieve infrastructuur. Passieve infrastructuur betreft onder andere gebouwen, verkeerslichten en straatmeubilair. Actieve onderdelen van publieke infrastructuur, zoals busbanen, tramrails, rijbanen, fysieke geleidingsdraden en ongebruikte glasvezels zijn actieve elementen en geen publieke infrastructuur waarvoor medegebruik gevraagd kan worden (pag 34. MvT Tw).

Technische geschiktheid

Het gaat om bouwkundige technische geschiktheid. Er moet rekening worden gehouden met de vereisten in het Bouwbesluit en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. In geval van medegebruik van elektrische installaties gebeurt plaatsing van small cells conform NEN 1010.

Veiligheid

Als de infrastructuur niet normaal kan blijven functioneren wordt het medegebruik om veiligheidsredenen geweigerd. Ook kan het medegebruik worden geweigerd als andere bestaande netwerken ernstige verstoring zullen ondervinden van het medegebruik.

Afhankelijk van de locatie van de infrastructuur kan in de overeenkomst bliksembeveiliging worden vastgelegd met een NEN-norm (NEN-EN-IEC 62305 LPL 2).

De emissie van elektromagnetische velden is gereguleerd middels de ICNIRP-blootstellingslimieten via zowel nationale als Europese regelgeving. Agentschap Telecom is het bevoegd gezag voor controle op blootstellingslimieten, installatieklasse en het naleven van de informatieplicht via het Antenneregister.

Portefeuillehouder

Voordat verdere afstemming plaatsvindt, kan het gewenst zijn de bestuurder te informeren.

Toelichting proces en modelvoorwaarden (7/7)

Tussentijdse afstemming

Aanzet overeenkomst

Alle aangeleverde informatie kan op basis van het Modelcontract in een eerste aanzet van de private overeenkomst worden opgenomen en besproken in het afstemmingsoverleg. Denk aan details over de visuele inpassing, aanpassing infrastructuur en/of technische aansluiting, datum plaatsing en indien van toepassing de partij die de small cells komt plaatsen. De uitkomsten van de bespreking worden samen met de procesafspraken vastgelegd in een verslag van het afstemmingsoverleg.

Procesafspraken

In het overleg kunnen praktische afspraken gemaakt worden over communicatie, de uitvoering van het werk en eventueel benodigde tekeningen als bijlage bij de overeenkomst. De afspraken worden vastgelegd in een verslag.

Communicatie

Eventuele afspraken over het informeren van omwonenden en belanghebbenden en de rolverdeling daarbij tussen aanbieder en gemeente worden van tevoren afgestemd en vastgelegd in een verslag.

Registratie contactpersonen

Leg wederzijds contactgegevens vast voor het geval van calamiteiten, ook voor tijdens de gebruiksfase.

Uitkomst

Bevestiging

Als de gemeente instemt met medegebruik volgt een schriftelijke bevestiging met daarbij de wederzijdse afspraken en wordt een concept overeenkomst opgesteld.

Afwijzing

Als de gemeente het medegebruik weigert, moet de aanbieder een duidelijk gemotiveerde afwijzing ontvangen met de reden van weigering onder verwijzing naar de gepubliceerde voorwaarden.

Geschil

Het niet instemmen met een verzoek is géén besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Een aanbieder kan daarom geen bezwaar aantekenen bij de gemeente. Partijen kunnen wel een geschil indienen bij de Autoriteit Consument en Markt (ACM) (pag.52 MvT bij Tw).

Opstellen overeenkomst

Degene die namens de gemeente een contract voor medegebruik ondertekent moet gevolmachtigd zijn voor privaatrechtelijke rechtshandelingen (art. 10:12 j.o. 10:5 Awb).

Als na instemming met het verzoek om medegebruik een geschil ontstaat over de naleving van de vastgestelde overeenkomst kunnen partijen zich wenden tot de civiele rechter.

Toelichting voorbeeldleges (1/7)

De toelichting bij de voorbeeldleges bestaat uit twee onderdelen:

1. Juridische context
2. Uitleg tariefstelling en voorbeeldberekening

Juridische context bij de leges

Het referentiekader voor het vaststellen van de leges zijn de Telecommunicatiewet (Tw), de Telecomcode, de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Telecommunicatiewet en Telecomcode

Artikel 5c.4 van de Tw in samenhang met artikel 16 van de Europese Telecomcode schrijft voor dat voor de afhandeling van een verzoek tot medegebruik de administratiekosten verhaald kunnen worden 'die voortvloeien uit het beheer, de controle van en het toezicht op de naleving van het medegebruik'. Artikel 5c.4 Telecommunicatiewet betreft de implementatie van artikel 57 van de Telecomcode.

De vergoeding voor administratiekosten moet voldoen aan de eisen uit artikel 42, eerste lid, Telecomcode:

1. waarborgt optimaal gebruik van de infrastructuur;
2. is objectief gerechtvaardigd;
3. is transparant;
4. is niet-discriminerend;
5. staat in verhouding tot het beoogde doel;
6. houdt rekening met de algemene doelstellingen (in artikel 3) van de Telecomcode.

Dit betekent dat legesheffing medegebruik niet mag belemmeren door te hoge leges.

Gemeentewet en BBV

Voor het kostenverhaal via legesheffing zijn de artikelen 212, 229 en 229b van de Gemeentewet en het BBV van belang. In een paragraaf lokale heffingen moet de gemeenteraad een overzicht van baten en lasten voor de leges opnemen. Leges worden geheven voor gemeentelijke dienstverlening. De legestarieven staan in de legesverordening die de gemeenteraad vaststelt. De legestarieven mogen niet meer dan kostendekkend zijn en zijn afgestemd op de te leveren tegenprestatie. Onderstaande vijf directe kostencomponenten kunnen verhaald worden via de leges voor de afhandeling van een verzoek :

1. personeelskosten;
2. huisvestingskosten;
3. specifieke automatiseringskosten;
4. materiële kosten;
5. overheadkosten (die verband houden met de dienstverlening).

Kosten van algemene beleidsvoorbereiding, van bezwaar en beroep, van controle (uitgezonderd de eerste controle na gereedmelding) en handhaving kunnen niet via legesheffing worden verhaald.

Toelichting voorbeeldleges (2/7)

Administratiekosten

Voor het in rekening brengen van de administratiekosten voor het medegebruik van publieke infrastructuur van de gemeente leidt de juridische context bij de leges tot de volgende conclusies.

De administratiekosten uit art. 5c.4, lid 2, Tw die via leges zijn door te berekenen zijn de kosten van de volgende gemeentelijke werkzaamheden:

1. de intake van het verzoek (blz. 5 van deze Leidraad);
2. het inhoudelijk beoordelen van het verzoek, inclusief beoordeling van technische geschiktheid en een eventueel daarmee samenhangende fysieke inspectie van objecten (blz. 6 van de Leidraad);
3. tussentijdse afstemming met de aanbieder (vergaderkosten, reiskosten en dergelijke) (blz. 7 van de Leidraad);
4. het administratief afhandelen van de instemming of afwijzing van het verzoek, daaronder begrepen de kosten van bijhouden van geautomatiseerde systemen) (blz. 8 van de Leidraad).

Kosten controle en toezicht

Hoewel de kosten van de eerste controle na plaatsing van small cells via de leges kunnen worden doorberekend, kiest deze leidraad er niet voor deze kosten via de leges te verhalen. Deze kosten en de kosten voor het toezicht op de naleving van de afspraken – beide administratiekosten in de zin van artikel 5c.4, lid 2, Tw – kunnen via het marktconforme tarief in de privaatrechtelijke overeenkomst in rekening worden gebracht. Deze werkzaamheden kunnen namelijk pas plaatsvinden nadat de small cells zijn geplaatst. Deze aanpak is daarmee anders dan bij een aanvraag omgevingsvergunning waarbij de eerste controle na vergunningverlening doorgaans is verrekend in het legestartief.

Publicatie valt buiten administratiekosten

Publicatie van een verzoek of instemming door de gemeente is optioneel en geen voorwaarde om een verzoek te kunnen afhandelen. Het valt daarmee niet onder de administratiekosten. Als een gemeente de afweging maakt procesinformatie over een verzoek voor medegebruik te publiceren, wordt dit gezien als algemene publieksinformatie. De kosten hiervoor kunnen worden verhaald via het marktconforme tarief behorend bij de privaatrechtelijke overeenkomst.

Publieksinformatie valt buiten administratiekosten

Het geven van algemene publieksinformatie over small cells en het beantwoorden van vragen vallen niet onder de administratiekosten. Het zijn geen directe kosten gekoppeld aan een verzoek voor medegebruik, maar wordt gezien als een algemene gemeentelijke voorlichtingstaak. Ter ondersteuning bij het beantwoorden van algemene publieksvragen over small cells heeft het Antennebureau een FAQ opgesteld. De kosten voor communicatie kunnen worden verhaald via het marktconforme tarief behorend bij de privaatrechtelijke overeenkomst.

Bezwaar tegen individuele leges

Een indiener van een verzoek kan geen bezwaar maken tegen de uitkomst van de afhandeling, maar wel tegen de opgelegde leges. De mogelijkheid voor bezwaar en beroep tegen de legesnota waarborgt dat alleen de administratiekosten in rekening gebracht worden.

Toelichting voorbeeldleges (3/7)

Kosten voorafgaand aan een verzoek voor medegebruik (vooroverleg)

Doorgaans vindt voorafgaand aan een verzoek vooroverleg plaats. De kosten voor vooroverleg zijn geen administratiekosten die direct verbonden zijn aan de afhandeling van een verzoek voor medegebruik. Het verzoek is immers nog niet ingediend en een aanbieder kan alsnog afzien van het indienen van een verzoek. Vooroverleg valt wel onder de directe kostencomponenten die een gemeente in rekening kan brengen via leges omdat er een tegenprestatie is in de vorm van een inschatting door de gemeente of medegebruik haalbaar is.

Het vooroverleg kan als aparte dienst via de leges in rekening worden gebracht. Zo kan een gemeente de kosten voor het vooroverleg in rekening brengen, mocht een partij in het vooroverleg concluderen dat een verzoek niet haalbaar is. Wordt er na het vooroverleg daadwerkelijk een verzoek voor medegebruik ingediend, dan worden de kosten voor het vooroverleg (eventueel deels) verrekend met de leges voor het verzoek tot medegebruik. Reden hiervoor is dat de afhandeling van het verzoek om medegebruik minder werk zal zijn na vooroverleg.

Kosten verzoek eventuele bezichtiging door aanbieder

Het tarief voor het vooroverleg is inclusief eventuele bezichtiging van de beoogde infrastructuur door een aanbieder. Een aanbieder kan de wens hebben om voorafgaand aan een verzoek gemeentelijke objecten te beoordelen op de geschiktheid voor medegebruik en daarvoor bijvoorbeeld toegang nodig hebben tot een gebouw, object of installatie. De kosten om dit mogelijk te maken kan de gemeente in rekening brengen. Artikel 5a.9 Tw biedt de mogelijkheid tot bezichtiging, formeel nadat een verzoek is gedaan. (Het artikel gebruikt voor een bezichtiging door een aanbieder de term 'inspectie'.) Als een aanbieder toestemming vraagt objecten op een bepaalde datum te bezichtigen, zal dit doorgaans plaatsvinden vóórdat een formeel verzoek tot medegebruik wordt ingediend. Daarom combineert het model in deze leidraad de leges voor vooroverleg en bezichtiging in één tarief voor vooroverleg inclusief bezichtiging. NB: deze bezichtiging door de aanbieder is iets anders dan een eventuele gemeentelijke inspectie bij de beoordeling van technische geschiktheid van objecten.

Toelichting voorbeeldleges (4/7)

Uitleg tariefstelling en voorbeeldberekening

De leidraad maakt in het voorbeeldtarief geen onderscheid tussen grote en kleine gemeenten. Aanname hierbij is dat de inspanningen van gemeenten uitmiddelen: grotere gemeenten kunnen complexere verzoeken krijgen, bij kleinere gemeenten zal er minder ervaring zijn op het thema.

Eventueel: alle kosten via private overeenkomst

Een gemeente kan eventueel in plaats van leges te heffen via de legesverordening, de onderbouwde administratiekosten ook in rekening brengen via een privaatrechtelijke overeenkomst waarin alle kosten voor het medegebruik worden opgenomen. De gemeentelijke administratiekosten en een marktconforme vergoeding voor het gebruik worden dan in één contract verwerkt. Het voordeel van het heffen van leges is dat het voor gemeenten een bekende werkwijze betreft. Daarnaast is het een gemeentelijke belasting waarop de Invorderingswet 1990 van toepassing is.

Tarief per verzoek afhankelijk van aantal objecten

De leges voor de werkzaamheden die gepaard gaan bij het afhandelen van een verzoek kan per verzoek, per infrastructureel object, per small cell of per uur berekend worden. De gemeente maakt hierin vooraf een keuze en legt deze vast in de legesverordening. Deze leidraad gaat uit van een tarief per verzoek gebaseerd op een bepaald aantal gemeentelijke objecten per verzoek waarvoor medegebruik wordt aangevraagd. Reden hiervoor is dat de inspanning van de gemeente vooral wordt bepaald door een afgebakend aantal objecten en in mindere mate het type object waarvoor medegebruik wordt aangevraagd. Daarnaast is de verwachting dat een verzoek doorgaans betrekking zal hebben op een samenhangende groep infrastructuur, bijvoorbeeld een groep lichtmasten of straatmeubilair in een afgebakend gebied. Vanwege praktische uitvoerbaarheid kiest de leidraad daarom voor een tarief per verzoek ongeacht het type of soort object, maar wel afhankelijk van het aantal objecten.

Degressief tarief per 20 objecten

Als een verzoek tot medegebruik meer dan 20 objecten omvat, is gekozen voor een degressief tarief naar gelang het aantal objecten waarop het verzoek tot medegebruik betrekking heeft. De gemeente kiest het te hanteren percentage. Een andere variant is een vast tarief per medegebruik van 1 tot en met 20 objecten. In dat geval wordt bij een verzoek voor meer dan 20 objecten het tarief stapsgewijs verhoogd. In de leidraad is hier niet voor gekozen vanuit de veronderstelling dat de inspanning van de gemeente voor de administratieve afhandeling van een verzoek op gegeven moment niet meer toeneemt bij een oplopend aantal objecten. Dat zou ook buitenproportionele leges kunnen geven. Het ligt voor de hand dat partijen bij grootschalige uitrol van small cells - waar medegebruik eventueel onderdeel van is - een samenwerkingsovereenkomst afsluiten.

Toelichting voorbeeldleges (5/7)

Uurtarief

Voor het ambtelijke uurtarief dat aan de basis ligt van het legestartief per verzoek kan de gemeente het uurtarief rekenen behorend bij het functieniveau van de medewerker die een verzoek afhandelt.

Verrekening met vooroverleg

Wanneer er voorafgaand aan het verzoek tot medegebruik gebruik is gemaakt van de optie van vooroverleg, kunnen de voor het vooroverleg geheven leges verrekend worden met de leges die in rekening worden gebracht voor de behandeling van het verzoek. Hiervoor moet afdoende binding zijn tussen het vooroverleg en het daadwerkelijke verzoek. Een maximale termijn van twaalf weken tussen het vooroverleg en het daadwerkelijke verzoek ligt voor de hand. Desgewenst kan ervoor worden gekozen om alleen een deel van de leges voor vooroverleg in mindering te brengen, bijvoorbeeld 90%.

Invultabel voor tariefberekening

De gemeente maakt voor het eerste jaar waarin de afhandeling van de verzoeken plaatsvindt, een grove inschatting van het aantal te verwachten verzoeken en het aantal daarmee gemoeide objecten, plus een inschatting van de te besteden uren per verzoek. Zo ontstaat een beeld van de totale administratiekosten. Met de berekening kan vooraf de hoogte van het legesbedrag per verzoek worden bepaald. Zie de tabel voor een voorbeeld. Het legestartief voor de eerste verzoeken is een inschatting. De praktijk zal leren hoeveel uren daadwerkelijk gemiddeld per verzoek worden besteed. Op basis van deze ervaring kan jaarlijks het tarief worden bijgesteld. Afhankelijk van lokale beleidsmatige doelstellingen kan een gemeente ervoor kiezen een lager tarief dan een kostendekkend tarief te hanteren, bijvoorbeeld om medegebruik te stimuleren.

Onderstaande ureninschatting is indicatief en een grove schatting bedoeld als voorbeeld. Er is gekozen voor een gemiddelde ureninschatting per verzoek die zowel eenvoudige als complexe gevallen omsluit. Soortgelijke objecten zullen naar verwachting in samenhang kunnen worden beoordeeld op geschiktheid.

Soort werkzaamheden	Geschat aantal ambtelijke uren per verzoek met 1-20 objecten
Intake van een verzoek	1
Inhoudelijke beoordeling, inclusief beoordeling van technische geschiktheid en een eventueel daarmee samenhangende fysieke inspectie van objecten;	4
Tussentijdse afstemming met de indiener van het verzoek, inclusief eventuele bezichtiging, indien deze niet heeft plaatsgevonden bij het vooroverleg	2,5
Overige administratieve handelingen en overige kosten (vergaderkosten, reiskosten, kosten van bijhouden van geautomatiseerde systemen)	2,5
<hr/>	
Totaal geschatte uren per verzoek met 1-20 objecten	10
Gemeentelijk uurtarief	€ [...]
Basistarief	10 uren x € [uurtarief]

Toelichting voorbeeldleges (6/7)

Het vast te stellen basistarief heeft betrekking op een verzoek met maximaal 20 objecten. Verzoeken kunnen ook betrekking hebben op meer dan 20 objecten. Het tarief wordt dan met een degressief tarief verhoogd. Een voorbeeld van deze staffel bij een uurtarief van €100 en een degressief tarief van 10% is als volgt:

1. verzoek voor 1 tot en met 20 objecten:	1x basistarief -> €1000
2. verzoek voor 21 tot en met 40 objecten:	tarief a + 90% basistarief -> €1.900
3. verzoek voor 41 tot en met 60 objecten:	tarief b + 80% basistarief -> €2.700
4. verzoek voor 61 tot en met 80 objecten:	tarief c + 70% basistarief -> €3.400
5. verzoek voor 81 tot en met 100 objecten:	tarief d + 60% basistarief -> €4.000
6. verzoek voor 101 tot en met 120 objecten:	tarief e + 50% basistarief -> €4.500
7. verzoek voor 121 tot en met 140 objecten:	tarief f + 40% basistarief -> €4.900
8. verzoek voor 141 tot en met 160 objecten:	tarief g + 30% basistarief -> €5.200
9. verzoek voor 161 tot en met 180 objecten:	tarief h + 20% basistarief -> €5.400
10. verzoek voor 181 of meer objecten:	tarief i + 10% basistarief -> €5.500

Stel als voorbeeld dat een gemeente in het eerste jaar dit tarief aanhoudt en een verzoek voor 18 objecten afhandelt, dan geldt het tarief van €1.000. Heeft het verzoek betrekking op meer objecten, bijvoorbeeld 56, dan zal het tarief uitkomen op €2.700. In de gekozen tariefstelling is de hoogste tariefklasse die voor het medegebruik van 181 objecten of meer.

Voorbeeldberekening leges vooroverleg

Het tarief voor het vooroverleg is een percentage van de leges die in rekening worden gebracht voor een daadwerkelijk verzoek tot medegebruik. Stel een verzoek betreft 64 objecten (X= €3.400) en de gemeente hanteert een percentage van 10% bij de tariefstelling voor vooroverleg. De leges vooroverleg bedragen dan €340 (Y) en worden apart gefactureerd. Het bedrag wordt vervolgens in mindering gebracht op de leges voor de afhandeling van het verzoek. Dat leidt tot een tarief van €3060 voor het verzoek tot medegebruik. De totale kosten van de verzoeker bedragen dan alsnog €3.400 (Q). Deze is daarmee gelijk aan het tarief (X) van een verzoek waarbij geen gebruik is gemaakt van vooroverleg.

Legestarief verzoek medegebruik 64 objecten [X]	€ 3.400
Legestarief vooroverleg [Y] (inclusief eventuele bezichtiging)	10 % x € 3.400 = € 340
Eindafrekening [Z]	€ 3.400 – € 340 = € 3.060
<hr/>	
<i>Totale kosten verzoeker die gebruik maakt van vooroverleg [Q] (vooroverleg is apart gefactureerd)</i>	€ 340 + € 3.060 = €3.400

Zie een voorbeeld op volgende pagina

Toelichting voorbeeldleges (7/7)

Voorbeeld: percentage van leges vooroverleg in mindering op totaal

Als een gemeente ervoor kiest een deel van de leges voor vooroverleg in mindering te brengen op de leges voor de afhandeling van het verzoek ziet het rekenvoorbeeld er als volgt uit bij een mindering van 80%. De totale kosten (R) van dit verzoek zullen dan hoger eindigen dan de kosten van een verzoek zonder vooroverleg.

Legestartief verzoek medegebruik 64 objecten [X]	€ 3.400
Legestartief vooroverleg [Y] (inclusief eventuele bezichtiging)	$10\% \times € 3.400 = € 340$
Eindafrekening [Z]	$€ 3400 - (0,8 \times € 340) =$ € 3.128
<hr/>	
<i>Totale kosten verzoeker die gebruik maakt van vooroverleg [R] (vooroverleg is apart gefactureerd)</i>	$€ 340 + € 3.128 = € 3.468$

Bijkomende kosten via marktconform gebruikstarief

Voor het medegebruik van de publieke infrastructuur zelf en de bijkomende kosten kunnen gemeenten een marktconforme vergoeding vragen (art. 5c.2, lid 2, Tw). Dit gebruikstarief wordt vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst. Zie het [Modelcontract](#). Bijkomende kosten worden in de regel gemaakt nadat een verzoek is afgehandeld. Kosten voor werkzaamheden en eventuele veranderingen aan gemeentelijke infrastructuur en communicatiekosten vallen onder de bijkomende kosten.

Kosten voor een fysieke controle na plaatsing van small cells en de kosten voor het toezicht op de naleving van de afspraken zijn administratieve kosten die, gelet op de kostencomponenten die via legesheffing kunnen worden verhaald, via het marktconforme tarief in de privaatrechtelijke overeenkomst in rekening worden gebracht. Deze werkzaamheden kunnen namelijk pas plaats vinden nadat small cells zijn geplaatst.

Bronnen en naslag

[Europese Telecomcode EU 2018/1972](#)

[Uitvoeringsverordening EU 2020/1070](#)

[Telecommunicatiewet](#)

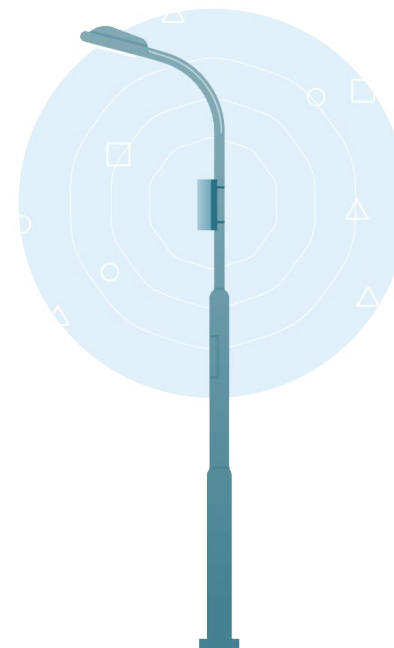
[Memorie van Toelichting gewijzigde Telecommunicatiewet](#)

[Factsheet Lokaal beleid en kleine antennes](#)

[Small cells en massive MIMO, een verkenning](#)

[VNG webpagina over leges](#)

[Ontwikkeling van het aantal antenne-opstelpunten voor mobiele netwerken in Nederland in de komende tien jaar](#)

Totstandkoming van de leidraad (disclaimer)

Deze leidraad is opgesteld door Agentschap Telecom in opdracht van het ministerie van EZK (Directie Digitale Economie) en geldt tot 31 december 2025 of langer tot het moment dat de herziene versie in onderling overleg is vastgesteld. De leidraad is opgesteld in overleg met VNG, Monet en een aantal kleine en grote gemeenten. In geval van relevante ontwikkelingen en ervaringen uit de praktijk wordt de leidraad aangevuld en gewijzigd. De leidraad wordt in elk geval in 2025 in zijn geheel beoordeeld op toekomstbestendigheid en waar nodig herzien. Ervaringen met de leidraad van gemeenten en andere partijen zijn welkom via antenneconvenant@vng.nl en info@overalsnelinternet.nl. De leidraad is bedoeld ter ondersteuning en niet als voorschrift. Partijen kunnen geen rechten ontleen aan dit document.

Maart 2022